

HUOM! Näitä ohjeita sovelletaan ennen vuotta 2025 jätettyihin hakemuksiin. Jos jätät hakemuksen vuonna 2025 tai myöhemmin, katso hel.fi/rakennusvalvonnan-ohjeet

Puiden kaataminen tonteilta

Tässä ohjeessa kerrotaan puiden kaatamiseen liittyvästä lupamenettelystä. Ohjetta noudatetaan Helsingissä kaikilla tonteilla niiden hallintamuodosta riippumatta.

Kuva 1. Pihapuita Länsi-Herttoniemessä.

Sisällys

Luvanvaraisuus	2
Rakennettu tontti	2
Rakennettava tontti	3
Neuvontapyyntö, luvan hakeminen ja puiden kaadosta ilmoittaminen.....	3
Neuvontapyyntö	3
Lausunto hankkeen vähäisyydestä (maisematyölausunto).....	3
Maisematyölupa	3
Rakentamisen valmisteluun liittyvien puiden kaatamisen ilmoitusmenettely.....	4
Luvatta kaadetut puut.....	5
Luonnonsuojelulain huomioiminen	5
Liito-oravat ja lepakot	5
Linnut	5
Vaaralliset puut tontilla	6
Haittaa aiheuttavat puut tontin rajalla	6
Kaadettujen puiden lunastaminen kaupungin tonteilta.....	6
Lisätietoja.....	7
Valokuvat	7

Luvanvaraisuus

Asemakaavassa voi olla puita koskevia määräyksiä, joita tulee noudattaa. Nämä määräykset voivat rajoittaa puiden kaatamista tontilla. Lisäksi Helsingin rakennusjärjestys määrää puiden kaatamisesta tonteilla seuraavasti:

Rakennettu tontti

Rakennetulta tontilta saa **perustellusta syystä** kaataa puita ilman maisematyölupaa, mikäli toimenpiteen vaikutukset tontille ja ympäristöön ovat vähäisiä. Tontille on kuitenkin jätävä riittävä määrä puita. (RJ 31 a §)

Perusteltuna syynä puiden kaatamiselle pidetään esimerkiksi seuraavia tilanteita:

- Puu on kaatumisvaarassa eli vaarallinen.
- Puu on kuollut.
- Puu kasvaa niin lähellä rakennusta, että se vaurioittaa rakennusta, salaojia tai perustuksia.
- Puussa esiintyy kasvitautia, jota ei voida hoitamalla parantaa.
- Puu on laho.

Perusteltu kaatossyy ei ole esimerkiksi puun tuottama roska, lehdet tai neulaset eikä puun aiheuttama varjostus.

Puita voidaan kaataa tontilta ilman lupaa, kun kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

- Puita kaadetaan enintään viisi (5 kpl) ja tontille jää puita vielä kaatamisen jälkeenkin.
- Asemakaavassa ei ole kyseisiä puita koskevia suojelu-, lukumäärä- tai muita määräyksiä eikä määräyksiä ympäristön säilyttämisestä. Tällaisia ovat esimerkiksi "Säilytettävä puu", aluemääräys A/s eli "kortteli- alue, jolla ympäristö säilytetään" tai "tontin osa, jolla tulee olla puita".
- Puut eivät ole maisemakuvallisesti merkittäviä, esimerkiksi komeita vanhoja yksittäispuita, puuryhmiä, puukujanteita tai vastaavia, joiden häviämällä olisi ympäristöä olennaisesti köyhdyttävä vaikutus. Maisemakuvallisen merkittävyyden määrittelee tarvittaessa rakennusvalvontaviranomainen.
- Rajaviivalla kasvavien puiden kaatamiselle saadaan naapurin suostumus. Tällä tarkoitetaan sitä, että puun tyvi kasvaa rajalinjan päällä.

On kuitenkin huomioitava, että puita voidaan kaataa tontilta ilman lupaa vain yhden kerran.

Rakennettava tontti

Rakennettavalta tontilta saa kaataa vain ne puut, joiden kaatamiseen lupapäätöksessä on annettu lupa (RJ 31 a §).

Jos tontilta on **välttämätöntä** kaataa puita asemakaavan mukaisen rakentamisen jouduttamiseksi **ennen rakennusluvan myöntämistä**, aiotusta kaatamisesta on ilmoitettava rakennusvalvontapalveluille 14 vuorokautta ennen puiden kaatamista (RJ 31 a §).

Ilmoitus tehdään Lupapiste-palvelun (www.lupapiste.fi) kautta ilmoitusmenettelynä. **Rakentamisen valmisteluun liittyvien puiden kaatamisen ilmoitusmenettelystä** kerrotaan jäljempänä tässä ohjeessa.

Neuvontapyyntö, luvan hakeminen ja puiden kaadosta ilmoittaminen

Neuvontapyyntö tehdään, maisematyölausunto ja maisematyölupa haetaan sekä rakentamisen valmisteluun liittyvien puiden kaataminen ilmoitetaan Lupapiste -palvelun (www.lupapiste.fi) kautta.

Neuvontapyyntö

Jos et ole varma tarvitsetko kaatamiseen luvan, ole yhteydessä rakennusvalvontaan kautta neuvontapyyntönä.

Rakennusvalvonta arvioi neuvontapyynnön pohjalta kaatamisen vaikutuksia. Neuvontapyynnön voi tarvittaessa jatkaa maisematyölausunto- tai maisematyölupahakemukseksi.

Lausunto hankkeen vähäisyydestä (maisematyölausunto)

Lausuntohakemuksen liitteeksi tarvitaan:

- Asemapiirros, jossa on esitetty kaadettavien ja säilyvien puiden sijainti tontilla sekä puulaji. Tarvittaessa käsin tehty piirros riittää.
- Valokuvat kaadettavista puista.
- Kirjallinen puunkuntoarvio (esim. arboristin lausunto), mikäli sellainen on. Tarvittaessa viranomainen voi edellyttää kuntoarvion laatimista päätöksenteon pohjaksi.
- Helsingin kaupungin karttapalvelusta tulee tarkistaa mm. liito-oravien ja lepakoiden esiintymät.

Maisematyölupa

Jos toimenpidettä ei rakennusvalvonnassa voida katsoa vähäiseksi, tarvitaan puiden kaatamiseen maisematyölupa.

Maisematyölupaa haettaessa hankkeessa tulee olla pääsuunnittelija, kuten maisema-arkkitehti.

Lupahakemuksen liitteeksi tarvitaan:

- Asemapiirros (mittakaava 1:500), jossa on esitetty hankkeen sisältö, toimenpidealueen rajausta ja aluetta koskevat asemakaavamääräykset.
- Suunnitelma korvaavista istutuksista/ ympäristösuunnitelma/ pihasuunnitelma (mittakaava esim. 1:200)
- Valokuvia alueesta.
- Arboristin lausunto puiden kunnosta tarvittaessa.
- Helsingin kaupungin karttapalvelusta tulee tarkistaa mm. liito-oravien ja lepakoiden esiintymät.

Rakentamisen valmisteluun liittyvien puiden kaatamisen ilmoitusmenettely

Jos tontilta **on välttämätöntä** kaataa puita asemakaavan mukaisen rakentamisen jouduttamiseksi ennen rakennusluvan myöntämistä, aiotusta kaatamisesta on ilmoitettava rakennusvalvontaan 14 vuorokautta ennen puiden kaatamista (RJ 31 a §).

Ilmoitusmenettely kattaa vain puiden kaatamisen, ei muita tontin rakentamiseen liittyviä toimenpiteitä. Ilmoitusmenettelyä voidaan käyttää vasta kun rakennuslupahakemus on jätetty Lupapisteeseen ja asia on vireillä.

Ilmoitus tehdään Lupapisteeseen (www.lupapiste.fi) neuvontapyyntönä.

Ilmoituksen liitteeksi tarvitaan:

- Asemapiirros, johon kaadettavat puut on merkitty. Tarvittaessa käsin tehty piirros riittää.
- Valokuvia alueesta ja puista.
- Helsingin kaupungin karttapalvelusta tulee tarkistaa mm. liito-oravien ja lepakoiden esiintymät ja tarkistuksen tuloksen on käytävä ilmi ilmoituksesta.
- Rakennusvalvonta voi tarvittaessa vaatia toimittamaan arboristin lausunnon puiden kunnosta tai muun mahdollisen selvityksen.

Ilmoituksen perusteella rakennusvalvonta arvioi, onko puiden kaataminen esitettyssä laajuudessa välttämätöntä ja mahdollista. Tarvittaessa rakennushankkeeseen ryhtyvää pyydetään muuttamaan suunnitelmaa. On mahdollista, että harkinta voi joissakin tapauksissa kestää enemmän kuin 14 päivää.

Kaatotyötä ei saa aloittaa ennen kuin rakennusvalvonta on todennut puiden kaatamisen mahdolliseksi. Jos puiden kaataminen on aloitettu ennen rakennusvalvonnan arviointia, kaatotyöt voidaan keskeyttää.

Jos rakennusvalvonta toteaa, että ehdotettu puiden kaataminen ei ole vähäinen toimenpide eikä ilmoitusmenettelyä näin ollen katsota riittäväksi menettelyksi, puiden kaataminen ratkaistaan rakennuslupapäätöksessä.

Luvatta kaadetut puut

Jos tontilta on kaadettu puita ilman siihen oikeuttavaa lupaa ja siten, että puiden kaatamisen vaikutukset tontille tai ympäristöön ovat vähäistä suurempia, on tontille istutettava tarpeellinen määrä isokokoisia puuntaimia. Rakennusvalvontaviranomainen määrää tarvittaessa korvaavien puiden istuttamisesta. (RJ 31 a §)

Kuva 2. Tontti, josta kaadettu luvatta kaikki puut. Uusien puiden kasvaminen täyteen mittaansa kestää jopa kymmeniä vuosia.

Luonnonsuojelulain huomioiminen

Liito-oravat ja lepakot

Liito-oravan ja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty ilman luonnonsuojelulain mukaista poikkeamispäätöstä. Liito-oravien ja lepakoiden kartoitetut esiintymisalueet voi tarkistaa Helsingin Karttapalvelusta. Kartoitettujen alueiden lisäksi esiintymiä voi olla muuallakin.

Jos puussa tai sen välittömässä läheisyydessä on liito-oravan tai lepakoiden käyttämä kolo, pönttö tai risupesä, tulee ottaa yhteyttä Helsingin kaupungin ympäristöpalveluihin. Ympäristöpalvelut konsultoi tarvittaessa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusta.

Linnut

Lintujen pesäpuita ei saa kaataa eikä puita kaadettaessa saa häiritä pesiviä lintuja 1.4.–31.7. välisenä aikana.

Jos on välttämätöntä kaataa puita lintujen pesimäaikana, on hankkeeseen ryhtyvän yhdessä lintuasiantuntijan avustuksella varmistettava, ettei kaadettavissa puissa ole pesiviä lintuja (RJ 31 a §). Tällä varmistetaan luonnonsuojelulain mukainen lintujen pesimärauha.

Asiantuntijan tulee olla ornitologi tai muu lintujen pesimätavat riittävän hyvin tunteva henkilö. Lisätietoja saa Helsingin kaupungin ympäristöpalvelun Ympäristönsuojelu ja ohjaus - yksiköstä.

Vaaralliset puut tontilla

Rakennusjärjestys velvoittaa kiinteistön haltijaa valvomaan kiinteistön puiden kuntoa ja ryhtymään tarvittaessa toimenpiteisiin (RJ 52 §). Ympäristölleen välitöntä vaaraa aiheuttavan puun voi kaataa ilman lupaa. Puun vaarallisuus on kuitenkin tarvittaessa pystyttävä todistamaan myös jälkeenpäin.

Rakennusvalvontaviranomainen voi velvoittaa istuttamaan vaarallisena kaadetun puun tilalle uuden vastaavan puun. Mikäli välitöntä vaaraa ei ole, noudatetaan huonokuntoistenkin puiden kohdalla normaalia lupamenettelyä.

Kaatuneen puun muille aiheuttamista vahingoista vastaa kiinteistön haltija.

Haittaa aiheuttavat puut tontin rajalla

Naapuruussuhdelaki antaa tontin haltijalle oikeuden poistaa omalle alueelleen naapurin puolelta ulottuvat juuret ja oksat, mikäli niistä on haittaa. Haittaa kokevan osapuolen on ensisijaisesti pyydettävä puun haltijaa poistamaan juuret ja oksat. Vasta siinä tapauksessa, ettei puun haltija kohtuullisessa ajassa toimi pyynnön mukaisesti, voi haittaa kokeva poistaa oksia ja juuria itse. Poistamisoikeus ulottuu vain rajalinjaan saakka, ei sen yli.

Naapuruussuhdelakia valvoo poliisi, ja lain alaisuuteen kuuluvat riita-asiat ratkaistaan käräjäoikeudessa. Lakia koskevat asiat eivät kuulu rakennusvalvonnan toimivaltuuksiin.

Kaadettujen puiden lunastaminen kaupungin tonteilta

Rakennetulta kaupungin vuokratontilta kaadettavat puut vuokralainen saa pitää itse. Ellei vuokralainen halua puita, vuokralainen voi sopia Staran ympäristönhoidon metsäpalveluyksikön kanssa niiden toimittamisesta kaupungin vastaanottopaikkaan.

Ennalta rakentamattomalla kaupungin vuokratontilla on ennen rakentamiseen ryhtymistä pidettävä puustokatselmus. Katselmuksen pitää Staran ympäristönhoidon metsäpalvelu. Vuokralainen on velvollinen lunastamaan rakennustyön yhteydessä kaadettavat puut niiden käyvällä arvolla. Metsäpalvelu määrittelee puiden arvon. Vaihtoehtoisesti puutavaran voi toimittaa metsäpalvelun osoittamaan varastopaikkaan katkottuna ja lajiteltuna mitta- ja laatuvaatimusten mukaan.

Lisätietoja

Määräykset ja lainsäädäntö

- Asemakaavat. Helsingin karttapalvelun asemakaavahakemisto.
- Helsingin kaupungin rakennusjärjestys 2023, 31 a § ja 52 §
- Laki eräistä naapuruussuhteista 1920, 8 §
- MRL 128 §

Muuta

- **Puiden kuntoarviointi**

Yksityiset arboristit. Yhteystietoja saa mm. Suomen Puunhoidon Yhdistys ry:n verkkosivuilta.

- **Liito-oravat**

Ajantasainen selvitysaineisto on luettavissa Helsingin kaupungin karttapalvelusta.

- **Lepakot**

Ajantasainen selvitysaineisto on luettavissa Helsingin kaupungin karttapalvelusta.

Lyhenteet

- RJ = Helsingin kaupungin rakennusjärjestys 2023

Valokuvat

- Kuva 1: Rakennusvalvonta
- Kuva 2: Helsingin karttapalvelu

Helsingin rakennusvalvonta

(09) 310 22111

rakennusvalvonta@hel.fi

hel.fi/rava

Hae lupaa ja neuvoa: lupapiste.fi